

Türk araçlarının taşıma yaptığı ülkelere göre yoğunlukları gösterilmektedir. Siyah: ilk 15 ülke

İHRACAT TAŞIMALARI

UND'nin derlediği verilere göre; Türk araçlarının geçen yılın Aralık ayında 111.953 adet olan ihracat taşıma sayısı 2018 yılı Aralık ayında -%6 düşüş ile 104.840 adet oldu. Türk araçlar 2018 yılı toplamında bir önceki yılın aynı dönemine göre %1 düşüş ile 1.231.752 adet taşıma gerçekleştirdiler.

Yabancı araçların ise geçen yıl Aralık ayında 31.642 adet olan taşıma sayıları 2018 yılı Aralık ayında -%5 düşüş ile 29.922 adet oldu. Yabancı araçlar ise 2018 yılı toplamında bir önceki yılın aynı dönemine göre %5 büyüme ile 351.279 adet taşıma gerçekleştirdiler.

Türk ve Yabancı araçlar 2018 yılı toplamında bir önceki yıla göre bir değişime uğramadılar ve 1.583.031 adet ihracat taşıması gerçekleştirdiler. İhracat taşımalarının %78'i Türk, %22'si ise Yabancı plakalı araçlar ile yapıldı.

İhracat taşımalarımızda %48 oranında büyük bir paya sahip olan Irak'ı ve Suriye'yi hariç tutacak olur isek; Türk araçlar bir önceki yıla göre %1 artış yaşadılar, Yabancı araçlar ise %6 büyüme sağladılar.

Suriye'ye yapılan taşımalar %21 düşüş yaşadı, Geçen aylarda düşüş yaşanan Irak pazarı normale dönüşünü gösteriyor ve geçen yıla oranla %1 artış gösteriyor. Suriye'deki düşüş Ortadoğu ülkeleri toplamını da etkilediği için Ortadoğu'da %5 düşüş olduğu görülüyor.

Avrupa'nın genelinde yaşanan artış eğilimi özellikle komşu ülkelerde; Romanya %24, Yunanistan %16, Bulgaristan %34 olmak üzere olumlu etkilere sebep oldu. Polonya, Macaristan ve Avusturya gibi Orta Avrupa ülkelerinde de %10'e varan artışlar dikkat çekiyor. Avrupa ülkelerine toplamda %7 artış yaşandı. Avrupa ülkeleri ile yapılan KUKK toplantılarında alınan olumlu sonuçlar ile birlikte Avrupa ülkelerine ihracat taşımalarımız artmaya devam etmektedir.

2017 yılında Azerbaycan ve Nahcivan'a yapılan ihracat pazarında azalma görülmüştü, 2018 yılı toplamında ise Nahcivan'a %21 düşüş olmasına karşın, Azerbaycan'a %11 artış olduğu görülüyor. Gürcistan'a yapılan ihracat taşımalarında ise Türk araçlarının payları %5 oranında düştü ve Gürcistan plakalı araçlar pazarda %10 artış ile yükselişe devam ettiler. Türk araçlarının İran'a yaptığı ihracat taşımalarında da %25 düşüş görülüyor. İran araçları ise Türkiye'den yaptığı ihracat taşımalarında %12 oranında artış gösteriyorlar.

Türk araçlarının ihracat taşıması yaptığı ilk 10 ülke toplam pazar payının %77'ini karşılamaktadır. İlk 15 ülke %85'ini ve ilk 20 ülke ise %90'dan fazlasını karşılamaktadır.

TÜRK ARAÇLARININ İHRACAT TAŞIMA SAYILARI							
GİTTİĞİ ÜLKE	2015	2016	Değişim	2017	2018	Değişim	Pay
IRAK	473.997	436.364	-8%	468.798	474.851	1%	38,47%
SURİYE	168.287	154.330	-8%	149.836	119.111	-21%	9,65%
ALMANYA	89.970	94.404	5%	96.418	96.126	0%	7,79%
İTALYA	43.222	43.120	0%	44.684	43.368	-3%	3,51%
ROMANYA	23.229	29.307	26%	33.552	41.643	24%	3,37%
GÜRCİSTAN	36.475	43.338	19%	40.157	38.315	-5%	3,10%
İRAN	38.669	48.385	25%	50.545	38.043	-25%	3,08%
AZERBAYCAN	35.207	26.553	-25%	31.358	34.718	11%	2,81%
FRANSA	29.652	31.142	5%	30.755	33.358	8%	2,70%
NAHÇIVAN	33.920	57.567	70%	40.756	32.378	-21%	2,62%
YUNANİSTAN	15.965	17.640	10%	18.440	21.334	16%	1,73%
BULGARİSTAN	13.145	15.169	15%	15.590	20.813	34%	1,69%
BİRLEŞİK KRALLIK	17.608	20.456	16%	20.843	20.802	0%	1,69%
İSPANYA	14.106	15.393	9%	18.709	20.138	8%	1,63%
ÖZBEKİSTAN	6.907	9.048	31%	11.984	18.452	54%	1,49%
HOLLANDA	12.845	13.100	2%	13.999	15.070	8%	1,22%
POLONYA	11.131	13.792	24%	13.618	14.655	8%	1,19%
RUSYA FEDERASYONU	11.929	357	-97%	7.065	12.813	81%	1,04%
TÜRKMENİSTAN	32.844	28.052	-15%	24.774	12.767	-48%	1,03%
MACARİSTAN	5.085	6.792	34%	7.860	8.351	6%	0,68%
DiĞER ÜLKELER	84.012	101.268	21%	109.406	114.646	5%	9,31%
TOPLAM	1.198.205	1.205.577	1%	1.249.147	1.231.752	-1%	

Türkmenistan'a yapılan taşımalarda %48 oranında ciddi düşüş olduğu görülmektedir. Bu konuda yaptığımız araştırmalarda, Türkmenistan'daki mevcut projelerin tamamlanması ve aynı ölçekte yeni projeler olmaması, ihracat taşımalarımızı olumsuz etkilemektedir. Türkmenistan'ın Tacikistan'a yapılan ihracat taşımalarında kendi ülkesi üzerinden transit geçişlere izin vermemesi de taşımalarımızı ve ihracatımızı olumsuz etkileyen durumlardan biri olmuştur. Türkmenistan taşımaları düşüşe geçmesine rağmen, Özbekistan taşımalarında ise %58 oranında artış yaşanıyor. Türkmenistan pazarındaki azalış, Özbekistan'a artan pazarımız ve Rusya'ya artan pazarımız ile ikame ediliyor. Mayıs ayı içerisinde Semerkant'ta gerçekleştirilen Özbekistan-Türkiye KUKK toplantısı ile birlikte %50 artan geçiş belgesi kotası ile birlikte Özbekistan'a olan taşımalarımız daha da artmıştır ve ekim ayı sonunda biten belgelerin kasım ayı içerisinde gelmesi sınır kapılarında beklemelere sebep olmuştur. Aralık ayında biten ek belgeler sınır kapılarında yığılmaya sebep olmuştur. İkili ilişkilerin iyi olması sebebiyle ek belge talebimiz Özbekistan tarafından olumlu karşılanmaktadır. BDT ve Asya güzergâhında Özbekistan taşımacılarımız için önemini her geçen gün artırmaktadır.

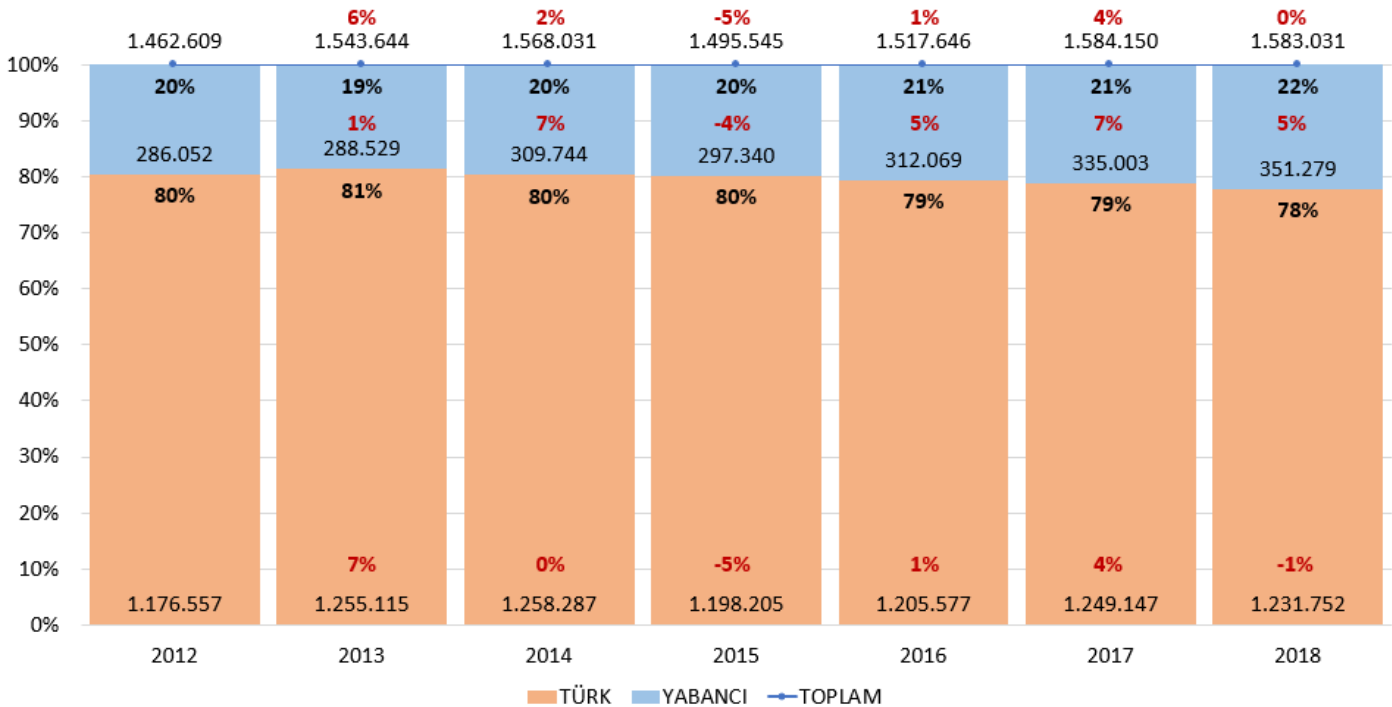
BDT ülkelerine yapılan taşımalarda önemli bir yere sahip olan Rusya Federasyonu'na baktığımızda bu yıl taşımaların hızla yükselişe geçmesi ile birlikte ihracat taşımalarımızda %81 oranında artış olduğu görülüyor. Öyle ki Rusya için aylık dönemlerde açılan geçiş belgeleri Mayıs ayında yeterli gelmediği için ek 700 adet belge, Haziran ayında da ek 500 adet belge kullanıma açılmıştı. Temmuz'da 100 ve Ağustos ise 200, Eylül ayında 300 adet ek belge kullanıma açılmıştı. Sektörden gelen talepler doğrultusunda Eylül ayında Rusya'da kalan belgelerin tümü genel kullanıma açılmıştır. Ekim ayının başında kalan ikili belge sayısı 1400 adet idi, Kasım ayının başında ise belgelerin tamamı tükenmiştir. Eylül ayında Belarus ile

yapılan KUKK toplantısında olumlu sonuçlar alınarak dönülmüştü, Rusya belgelerinin tükenmesi ile birlikte Belarus v.b. ülkeler üzerinden taşımaların devam etmektedir. Altyapı yatırımları ve süren inşaat projelerinin artması ile birlikte, ihracat taşımalarımızda Ukrayna'ya %44 oranında artış yaşanmıştır. Moldova'ya ise %32 oranında artış görülmektedir. BDT ve Orta Asya ülkelerine ilk 9 ay toplamında %2 düşüş yaşanmıştır. Bu düşüşün en büyük sebebi Türkmenistan'a yapılan taşıma sayılarının düşüş göstermesidir.

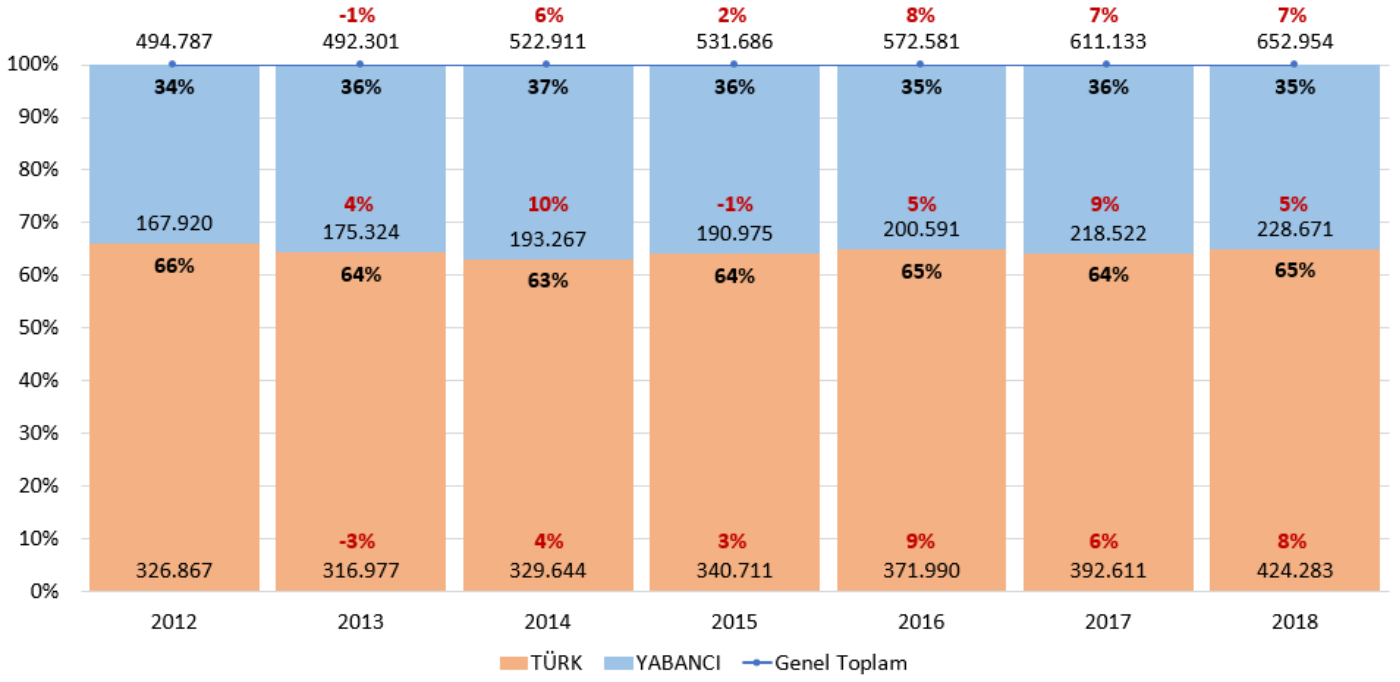
İHRAÇ TAŞIMALARDA TAŞITIN BAYRAĞINA GÖRE TÜRK-YABANCI PAZAR PAYLAŞIMI								
TAŞIT ÜLKESİ	2014	2015	2016	2017	Pay	2018	Pay	Değişim
TÜRKİYE	1.258.287	1.198.205	1.205.577	1.249.147	78,85%	1.231.752	77,81%	-1%
YABANCI	309.744	297.340	312.069	335.003	21,15%	351.279	22,19%	5%
BULGARİSTAN	62.222	61.240	62.386	65.373	21,55%	65.639	20,43%	0%
İRAN	32.161	31.143	39.893	38.918	12,83%	43.733	13,61%	12%
ROMANYA	32.527	31.741	32.469	35.621	11,74%	39.070	12,16%	10%
GÜRCİSTAN	26.126	25.244	25.348	27.727	9,14%	30.366	9,45%	10%
KKTC	18.105	19.128	19.801	23.171	7,64%	24.082	7,49%	4%
MAKEDONYA	17.715	16.870	16.828	18.055	5,95%	20.149	6,27%	12%
UKRAYNA	14.443	12.042	15.100	15.143	4,99%	14.576	4,54%	-4%
SİRBİSTAN	9.215	11.016	12.715	15.062	4,97%	18.193	5,66%	21%
POLONYA	10.424	11.386	11.523	12.478	4,11%	13.106	4,08%	5%
MOLDOVA	14.068	9.683	11.053	9.918	3,27%	9.913	3,08%	0%
DİĞER ÜLKELER	72.738	67.847	64.953	73.537	21,95%	72.452	20,63%	0%
GENEL TOPLAM	1.568.031	1.495.545	1.517.646	1.584.150		1.583.031		0%

2018 yılında bir önceki yıla göre Türkiye'den yapılan ihracat taşımalarında; Türk araçlar %1 düşüş yaşadılar. Yabancı araçlar ise %5 artış yaşadılar, Genel toplamda ise gözle görülür bir değişim olmadı.

İHRACAT TAŞIMA SAYILARI - PAY VE DEĞİŞİMLER (2012-2018)

BATI KARA VE BATI RO-RO KAPILARI –PAY VE DEĞİŞİMLER (2012-2018)
(Kapıkule, Hamzabeyli, İpsala, Çeşme, Pendik, Ambarlı, Yalova, Mersin, Haydarpaşa)

İTHALAT TAŞIMALARI

İTHAL TAŞIMALARDA TAŞITIN BAYRAĞINA GÖRE TÜRK-YABANCI PAZAR PAYLAŞIMI									
TAŞIT ÜLKESİ	2014	2015	2016	Değişim	Pay	2017	2018	Değişim	Pay
TÜRKİYE	432.861	425.029	370.325	-13%	63,49%	454.403	411.995	-9%	67%
TOPLAM YABANCI	192.583	200.460	212.948	6%	36,51%	228.828	205.751	-10%	33%
BULGARİSTAN	47.085	48.685	48.855	0%	22,94%	52.983	42.828	-19%	20,82%
İRAN	33.792	32.354	43.291	34%	20,33%	47.496	57.385	21%	27,89%
ROMANYA	22.543	23.295	23.063	-1%	10,83%	24.814	19.553	-21%	9,50%
POLONYA	10.028	11.375	11.626	2%	5,46%	11.714	10.232	-13%	4,97%
SIRBİSTAN	6.994	8.269	9.404	14%	4,42%	11.708	8.578	-27%	4,17%
UKRAYNA	8.098	7.710	8.411	9%	3,95%	8.698	6.574	-24%	3,20%
MAKEDONYA	8.706	8.679	7.536	-13%	3,54%	8.278	7.512	-9%	3,65%
ALMANYA	3.641	4.961	5.374	8%	2,52%	6.448	5.464	-15%	2,66%
SLOVAKYA	3.720	4.808	5.367	12%	2,52%	6.140	5.785	-6%	2,81%
MACARİSTAN	6.045	6.096	5.551	-9%	2,61%	5.798	4.646	-20%	2,26%
DİĞER ÜLKELER	41.931	44.228	44.470	1%	20,88%	44.751	37.194	-17%	18,08%
Genel Toplam	625.604	625.517	583.290	-7%		683.231	617.746	-10%	

2018 yılında ithalat taşımalarında genel toplamda %10 düşüş olduğu görülüyor. Geçen yıla göre Yabancı araçlar Pazar payında %33'e kadar paylarını artırmış durumdadır. İthalat taşıması yapan Yabancı araçları, başta Bulgaristan olmak üzere İran ve Romanya takip ediyor. Neredeyse tüm yabancı araçların ithal pazarındaki sayıları düşüşe geçmesine rağmen İran araçları %21 artış sağlamışlardır.

Türk araçların sayısında %9 oranında düşüş yaşanırken Yabancı araçların oranında %10 düşüş yaşandı.

TÜRK ARAÇLARININ YÜKLEME ÜLKELERİNE GÖRE İTHAL TAŞIMALARI								
YÜK ALINAN ÜLKE	2014	2015	2016	Değişim	2017	2018	Değişim	Pay
ALMANYA	109.941	105.205	99.425	-5%	99.217	93.524	-6%	22,53%
İTALYA	48.621	48.356	55.827	15%	63.223	59.984	-5%	14,45%
IRAK	97.237	99.460	24.989	-75%	88.030	49.611	-44%	11,95%
FRANSA	17.036	22.725	26.699	17%	32.153	33.178	3%	7,99%
ROMANYA	11.392	10.557	12.113	15%	14.507	13.312	-8%	3,21%
ÖZBEKİSTAN	7.417	6.317	9.039	43%	9.965	12.112	22%	2,92%
YUNANİSTAN	12.360	11.288	10.599	-6%	12.889	11.524	-11%	2,78%
POLONYA	8.701	7.708	10.683	39%	11.259	11.050	-2%	2,66%
İRAN	19.781	16.326	10.471	-36%	10.166	9.690	-5%	2,33%
HOLLANDA	6.163	7.306	9.137	25%	9.416	9.430	0%	2,27%
İSPANYA	7.160	7.696	8.682	13%	9.250	8.478	-8%	2,04%
BULGARİSTAN	6.055	6.868	9.409	37%	9.043	8.226	-9%	1,98%
UKRAYNA	4.435	3.232	3.367	4%	5.082	7.846	54%	1,89%
BELÇİKA	4.132	5.033	6.364	26%	6.629	7.377	11%	1,78%
TÜRKMENİSTAN	10.327	9.311	10.132	9%	8.825	6.718	-24%	1,62%
DİĞER ÜLKELER	62.103	57.641	63.389	10%	67.966	73.009	7%	17,59%
TOPLAM	432.861	425.029	370.325	-13%	457.620	415.069	-9%	

2018 yılında Türk araçlarının İthalat taşımalarında yük aldığı ülkelere bakıldığında, ilk sırada 93.524 adet taşıma ile Almanya geliyor. ikinci sırada İtalya ve üçüncü sırada Irak, dördüncü sırada ise Fransa yer almaktadır. Diğer ithalatımızın yüksek olduğu ülkeler arasında Romanya, Yunanistan, Özbekistan, Polonya, İran, İspanya, Hollanda gibi ülkeler çoğunluktadır.

Avrupa ülkeleri arasında düşüşün yaşandığı ülkelerde %9 düşüş Bulgaristan, %8 düşüş Romanya, %5 düşüş İtalya, %9 düşüş İspanya ve Yunanistan bulunmaktadır. Diğer tüm Avrupa ülkelerinden yapılan ithalat taşımalarımız istikrarlı bir şekilde artmaya devam ediyor. Bu ülkeler arasında Fransa %3, Belçika %11 ve Ukrayna %54 artış ile dikkat çekmektedir.

İran'dan yapılan ithalat taşımalarımızda ise Türk araçları %5 oranında düşüş yaşadı. Diğer dikkat çeken ülke ise %22 artış ile Özbekistan oldu. İhracat taşımalarında da ciddi artış görülen Özbekistan'ın İthalat yönünde de artış göstermesi Özbekistan'ın önemini tekrar vurguluyor.

TRANSİT TAŞIMALAR

Türkiye üzerinden yapılan Transit taşımalar incelendiğinde; Türk ve Yabancı araçlarının İran, Irak, Gürcistan, Azerbaycan, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan başta olmak üzere komşu ülkelere taşıma yaptığı görülüyor. Transit taşımaları ülkemiz üzerinden yapan araçlar ise gene yoğunlukta olarak İran, Bulgaristan ve Gürcistan gibi komşu ülkeler.

Türkiye'den TRANSİT Dolu Çıkış Yapan Taşıt Ülkeleri								
TAŞIT ÜLKESİ	2014	2015	2016	2017	Değişim	2017	2018	Değişim
TÜRKİYE	48.507	56.867	47.567	56.013	18%	56.014	53.190	-5%
İRAN	28.807	28.371	32.179	34.180	6%	34.180	32.783	-4%
BULGARİSTAN	5.237	4.274	3.273	3.742	14%	3.742	3.210	-14%
GÜRCİSTAN	3.769	3.361	3.203	2.806	-12%	2.807	2.832	1%
ALMANYA	2.057	2.648	1.361	1.639	20%	1.639	1.898	16%
AZERBAYCAN	959	1.523	1.432	1.342	-6%	1.342	1.543	15%
MOLDOVA	443	474	765	835	9%	835	1.111	33%
LÜBNAN	566	2.053	1.432	1.573	10%	1.573	1.002	-36%
UKRAYNA	551	728	724	1.089	50%	1.089	1.027	-6%
ROMANYA	1.329	886	561	510	-9%	510	412	-19%
DİĞER ÜLKELER	6.197	6.343	4.063	3.945	-3%	3.945	3.148	-20%
Genel Toplam	98.422	107.528	96.560	107.674	12%	107.676	102.156	-5%

BOŞ GİRİŞLER

TÜRKİYE'ye BOŞ GİRİŞ YAPAN Araçlar							
Taşıt Ülkesi	2014	2015	2016	Değişim	2017	2018	Değişim
TÜRKİYE	932.356	899.046	873.613	-3%	906.418	874.331	-4%
YABANCI	151.082	136.198	129.287	-5%	125.089	167.972	34%
<i>GÜRCİSTAN</i>	25.558	24.788	23.474	-5%	25.469	28.849	13%
<i>BULGARİSTAN</i>	19.587	18.642	18.419	-1%	17.778	26.964	52%
<i>KKTC</i>	13.492	14.162	14.990	6%	18.760	19.817	6%
<i>ROMANYA</i>	10.961	8.743	9.108	4%	9.983	18.579	86%
<i>MAKEDONYA</i>	9.527	8.755	9.315	6%	9.803	12.524	28%
<i>SİRBİSTAN</i>	2.482	2.903	3.528	22%	3.506	9.619	174%
<i>UKRAYNA</i>	6.582	4.680	6.636	42%	6.163	7.843	27%
<i>MOLDOVA</i>	8.311	4.906	6.461	32%	5.464	6.787	24%
<i>RUSYA FEDERASYONU</i>	4.795	4.099	1.194	-71%	2.326	4.809	107%
<i>AZERBAYCAN</i>	3.904	4.881	3.536	-28%	3.797	4.605	21%
<i>DİĞER ÜLKELER</i>	45.883	39.639	32.626	-18%	22.040	27.576	25%
Genel Toplam	1.083.438	1.035.244	1.002.900	-3%	1.031.507	1.042.303	1%

Türkiye'ye boş giriş yapan araçlara baktığımızda Türk araçları %4 düşüş yaşamalarına rağmen Yabancı araçlar boş girişlerini %34 artırmıştır.

Boş giriş yapan yabancı araçların başında Gürcistan, Bulgaristan, Romanya ülkeleri gelmektedir. Bu ülkeleri Makedonya, Sırbistan, Ukrayna ve Moldova takip ediyor. Rusya ve Azerbaycan da boş girişlerini artıran ülkeler arasındadır. Boş giriş sayılarını ciddi oranda artıran ülkeler arasında %174 artış ile Sırbistan dikkat çekmektedir. Ülkemize 1 milyon'dan fazla araç boş giriş yapmaktadır.

Türk taşımacılar; Avrupa'dan aylık ~6.700 araç, Irak ve Suriye'den ~45.000 araç, Azerbaycan ve Gürcistan'dan ~12.000 araç, İran'dan ~1.700 araç, Rusya'dan ~400 araç ile aylık ~70.000 araç ile kendi ülkelerine boş dönüş yapıyorlar. Yabancı araçlar ise aylık ~14.000 adet boş giriş yapıyor ve bu araçların başında Gürcistan, Bulgaristan, Romanya, Makedonya ve Sırbistan geliyor.

TÜRK ARAÇLARININ BÖLGELERE GÖRE BOŞ DÖNÜŞLERİ							
BÖLGE	2014	2015	2016	2017	2018	Değişim	Pay
AVRUPA	47.497	43.803	53.085	52.584	91.777	75%	10%
<i>BATI AVRUPA</i>	838	1.509	1.595	1.361	5.584	310%	6%
<i>DOĞU AVRUPA</i>	31.228	27.719	34.454	37.154	64.533	74%	71%
<i>GÜNEY AVRUPA</i>	14.095	13.265	16.317	13.862	21.381	54%	26%
<i>KUZEY AVRUPA</i>	15	7	9	13	12	-8%	0%
<i>ORTA AVRUPA</i>	1.321	1.303	710	194	267	38%	0%
BDT VE ORTA ASYA	160.223	159.565	184.507	184.025	157.413	-14%	18%
ORTA DOĞU	723.949	695.175	618.618	669.809	625.141	-7%	71%
Genel Toplam	931.669	898.543	856.210	906.418	874.331	-4%	

Türk taşımacılar; Ağustos döneminde döviz kurunda yaşanan değişimler sebebiyle ithalat taşımalarında düşüş yaşandı, bu düşüş özellikle Avrupa ülkelerinden Boş dönüş sayılarının ciddi oranda artmasına sebep oldu, Tablo'dan da görülebileceği üzere Avrupa ülkelerinden boş dönüşlerde %75 oranında artış yaşanmıştır.

Hazırlayan:

Berkalp Kaya
berkalp.kaya@und.org.tr

+90 531 250 41 95
+90 212 359 26 00